

Мосійчук Т. К.
Університет економіки та права “КРОК”

УКРАЇНА НА ШЛЯХУ ДО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ: ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

В статті відображені результати статистичного аналізу інноваційної діяльності в економіці України, які зроблені у відповідності з сучасними міжнародними стандартами ОЕСР і Євростату. Встановлено, що уповільнення інноваційної діяльності проявляється в критично низькому рівні основних показників національної безпеки в економічній сфері. Автором запропоновано заходи по реформуванню національної інноваційної системи

Ключові слова: інноваційний розвиток, капітальні інвестиції, інноваційна продукція, національна інноваційна система, економічна безпека.

В умовах глобалізації та європейського вибору України перед економікою країни стоять важливі стратегічні цілі довгострокового розвитку, які полягають у забезпеченні високого рівня добробуту населення, підвищенні конкурентоспроможності вітчизняної продукції на внутрішньому і зовнішньому ринку, зайнятті гідного місця у міжнародному поділі праці. Найкращим способом досягнення цих цілей – перехід економіки на інноваційну модель розвитку.

Світова економічна криза 2008–2009 років, яка негативно вплинула на економіку України, ускладнила реалізацію поставлених цілей, призвела до скорочення інвестиційної діяльності, відпливу капіталу з країни, погіршенню фінансового стану підприємств реального сектору економіки. Післякризовий розвиток української економіки супроводжувався уповільненням темпів економічного зростання, посиленням структурних диспропорцій, скороченням інвестиційної активності підприємств. Прямий негативний вплив на економічне зростання здійснюють ускладнення торговельних відносин з Російською Федерацією, які негативно позначаються на експортних поставках та обсягах випуску, насамперед машинобудівної продукції.

Тим не менше складна економічна ситуація, в якій опинилася Україна, не означає необхідності перегляду стратегічних цілей, а обумовлює підвищення вимог до темпів та якості економічного зростання. Завдання посткризового відновлення економіки повинні вирішуватися в умовах загострення внутрішніх та зовнішніх викликів та загроз, що справляють негативний вплив на внутрішньо економічні процеси держави та її зовнішньоекономічну діяльність, і які потребують інтенсифікації зусиль по їх вирішенню.

Технологічна революція, яка направлена на підвищення ролі ресурсозбереження, різко підвищує невизначеність в розвитку України, основу спеціалізації якої на міжнародних ринках становить експорт сировинної продукції. Зниження матеріало- та металомісткості продукції, поява штучних та синтетичних матеріалів може призвести до зниження попиту на ключові сировинні товари українського експорту, скороченню надходжень фінансових ресурсів, необхідних для модернізації виробничого потенціалу національної економіки.

Додаткові ризики відновлювального зростання в Україні пов'язані з тим, що такі перспективні в плані інноваційного розвитку високотехнологічні галузі економіки, як авіабудування, автомобілебудування, фармацевтична та електронна промисловість, космічна галузь найбільш постраждали від світової економічної кризи 2008–2009 рр.

Виклики, з якими зіштовхнулася економіка України, вимагають активного проведення модернізації реального сектору економіки, впровадження енергозберігаючих технологій, зростання продуктивності праці, зміцнення конкурентних позицій вітчизняних виробників на основі впровадження інвестиційно-інноваційної моделі розвитку.

У зв'язку з цим важливого значення набуває дослідження сучасного стану та проблем інноваційного розвитку української економіки в контексті забезпечення економічної безпеки.

Інвестиційним та інноваційним аспектам економічного зростання присвячені праці зарубіжних авторів: Л. Абалкіна, Г. Александера, Д. Бейлі, О. Бем-Баверка, П. Буніча, С. Глазьєва, П. Е. Долана, Р. Дорнбуша, М. Кастельса, Дж. Кейнса, Д. Ліндсея, Г. Мінські, К. Менгера, П. Самуельсона, С. Фішера, Дж. Хікса, У. Шарпа, Й. Шумпетера, Є. Ясіна. В числі вітчизняних дослідників даної проблеми слід виділити В. Гейця, А. Чухна, А. Гальчинського, О. Амошу, Я. Жаліло, А. Мазаракі, О. Корольчук, Т. Мельника, З. Варналія, С. Архієреєва, О. Колодізева, В. Любімова, І. Петрову, А. Касич, О. Гармашову та ін.

Інноваційний розвиток держави перетворюється нині на імператив її конкурентоспроможності на регіональних та світових ринках і, відповідно, стає запорукою економічного розвитку та інструментом забезпечення економічної безпеки держави [1, с. 23]. Відставання України в модернізації своєї технологічної бази від провідних країн може призвести до перетворення вітчизняної економіки в їх сировинне доповнення і втрату конкурентоспроможності на освоєних ринках [2, с. 52].

Як слушно відмічали провідні вітчизняні дослідники, “основою нового стратегічного курсу... має стати опрацювання та реалізація державної політики, спрямованої на створення необхідних економічних, інституційних, науково-технічних та соціальних передумов утвердження України як високотехнологічної держави, її входження до кола високотехнологічних країн світу... Ця мета може стати фундаментом не лише економічної стратегії, а й політичної консолідації нації” [3, с. 86].

Підприємство, яке впроваджує нововведення, бере на себе суспільну функцію сприяння технічного прогресу, підвищенню технічного рівня виробництва. Як відзначав С. І. Архієреєв, інноваційне підприємництво спрямоване на реалізацію основної функції – новаторства [4, с. 21].

Незважаючи на велике наукове і практичне значення інноваційного розвитку, в його пізнанні та обґрунтуванні напрямів практичного використання мають місце серйозні недоліки. Так, для виявлення факторів макросередовища, які впливають на рівень інноваційної активності підприємств, П. Коюдою та І. Швейкою був проведений багатофакторний регресійний аналіз за даними 18 років (1995–2012 рр.) [5, с. 72]. Проте в роботі відсутнє теоретичне обґрунтування вибраних показників. Крім того, серед 14 показників лише 5 із них мають зв'язок з інноваціями. Наприклад, не

зрозуміло, на якій підставі автори включили в перелік такий показник, як суму податків на виробництво та імпорт.

Досліджуючи розвиток інноваційного підприємництва, Т. Смовженко, А. Кузнєцова, В. Бербека стверджують: “Малі інноваційні фірми є основою існуючого механізму створення і функціонування основних видів інноваційних структур, які формують національну інноваційну систему” [6, с. 17]. Всякого роду такі узагальнення є ризикованими, оскільки безпосередньо не витікають із аналізу дійсності. Крім того, це твердження суперечить висновкам, які були зроблені авторами далі: “Інноваційна діяльність підприємств залежить від розмірів підприємства. На підприємствах із чисельністю працюючих: від 5 тис. і більше їх частка становить 54%, 1000-4999 – 40,2%, 500-999 – 29,6%, 100-249 – 15,4% [6, с. 76]. В роботі автори пропонують застосовувати інтегральний показник ефективності, проте він побудований на базі відносних показників структури (наприклад, питома вага відвантаженої інноваційної продукції в загальному обсязі продукції і т. п.) [6, с. 72]. Така побудова суперечить сутності показника ефективності.

Однак, на наш погляд, в сучасних дослідженнях достатньо слабо робиться акцент на прискоренні інноваційного розвитку як базової основи для забезпечення економічної безпеки. Недостатньо уваги приділяється вирішенню головної проблеми – розкриттю спроможності нашої економіки забезпечувати економічну безпеку шляхом інноваційного розвитку. Такий підхід важливий насамперед тим, що без дослідження і висвітлення цієї проблеми не можна робити висновок про стан забезпечення економічної безпеки країни, про ефективність вибраних заходів, про їх вплив та бажані результати. До сучасного моменту в Україні відсутня науково обґрунтована концепція забезпечення національної безпеки в економічній сфері на інноваційній основі.

Очевидно, недостатня кількість таких сучасних досліджень, які були б направлені на комплексне вивчення закономірностей і тенденцій інноваційного розвитку з позицій забезпечення національної безпеки в економічній сфері, обумовила необхідність дослідження цієї проблеми.

Метою дослідження є обґрунтування заходів та інструментів формування національної інноваційної системи, які направлені на забезпечення економічної безпеки.

Виклад основного матеріалу дослідження. В сучасній постіндустріальній економіці інновації, які є синтезуючим результатом безперервного процесу вироблення нових знань та їх комерціалізації, стали відігравати роль головного фактору економічного зростання. Емпіричний аналіз тенденцій і факторів економічного зростання в країнах ОЕСР свідчать про те, що сьогодні інноваційна продуктивність є ключовим фактором у визначенні конкурентоспроможності та національного прогресу [7]. Це підтверджується: різким зростанням продуктивності праці, яке відображається у підвищенні ефективності живої та уречевленої праці; посиленням впливу науково-технічної революції, уречевленого в товарах, які мають більш високі споживчі властивості, і знанням, втіленими у кваліфікованій робочій силі. Зміни взаємозв'язку науки, технологій, виробництва стали одним із найважливіших характеристик змін у якості економічного зростання.

Інноваційна діяльність – один із найважливіших факторів економічного розвитку, необхідна умова для підвищення конкурентоспроможності продукції та економіки в цілому (рис. 1).

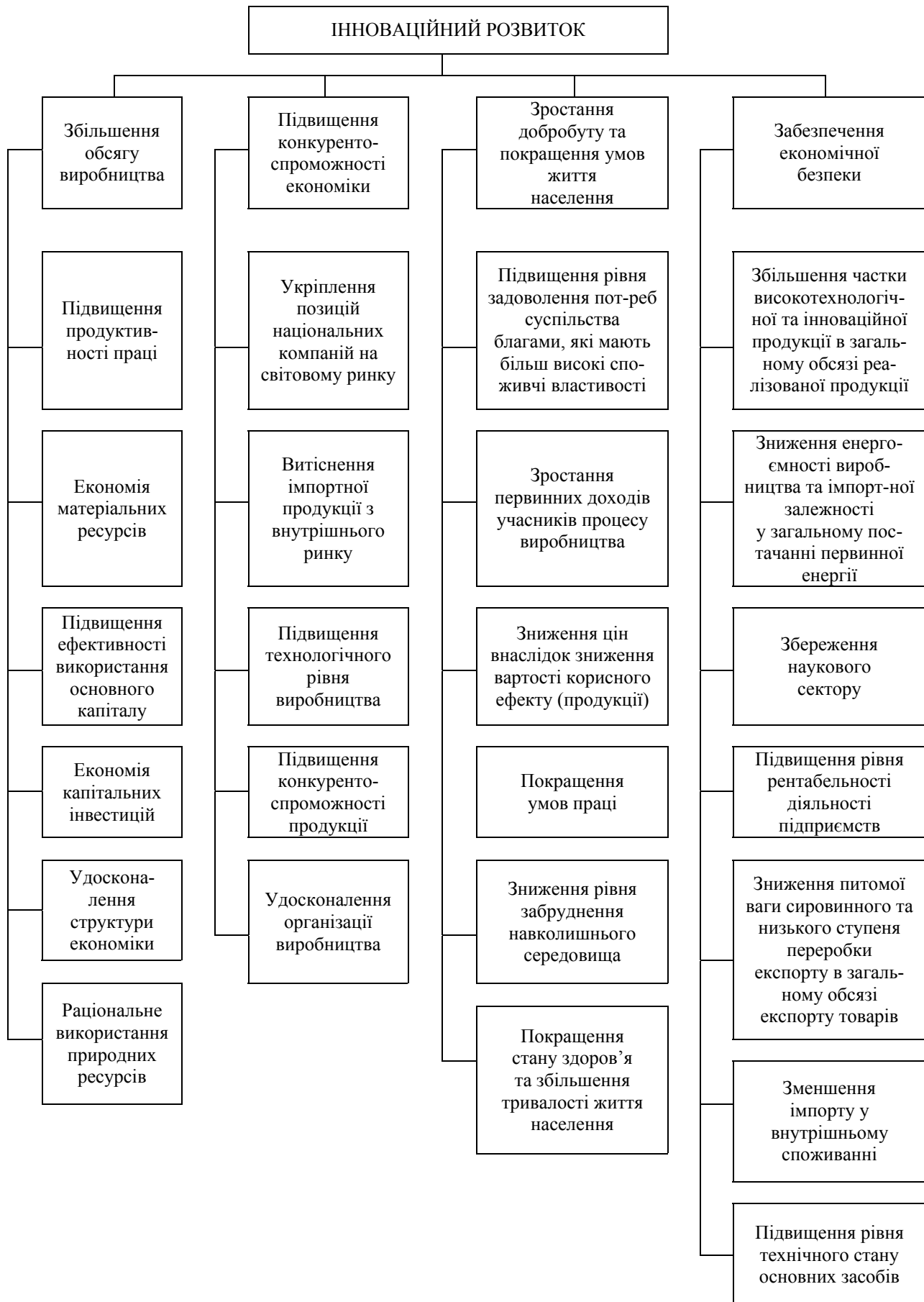

Рис. 1. Вплив інноваційного розвитку на соціально-економічний стан країни

Нормальний економічний розвиток в сучасних умовах є неможливим без системи забезпечення економічної безпеки, в той же час рішення задач економічної безпеки передбачає перехід економіки на інноваційний шлях розвитку.

За останній час значно зростає рівень і масштаби загроз для України в економічній сфері. Найбільш вірогідними загрозами економічній безпеці України, на локалізацію яких повинна бути направлена діяльність органів державної влади, є: залежність внутрішнього ринку від зовнішньоекономічної кон'юнктури; недостатня ефективність використання матеріальних ресурсів, переважання у структурі промисловості галузей з невеликою часткою доданої вартості, низький технологічний рівень вітчизняної економіки; недосконалість законодавства для прискорення розвитку національної економіки на інноваційних засадах [8].

В системі заходів та механізмів економічної політики, направлених на забезпечення економічної безпеки, пріоритетним напрямком повинно стати стимулювання інноваційного розвитку економіки. Активізація інноваційної діяльності на всіх рівнях господарювання: індивідуальному, колективному, суспільному – є стрижневою умовою підвищення конкурентоспроможності української економіки та її гідного місця в глобальному просторі [9, с. 287].

Сфера виробництва в Україні поки що не зацікавлена у комерціалізації нововведень. Рівень інноваційної активності в промисловості навіть на фоні інвестиційного піднесення 2011–2013 рр. не перевищував 14%, що в 5-7 разів менше, ніж в розвинених країнах (табл. 1).

Таблиця 1

**Інноваційна діяльність промислових підприємств України
за 2008–2013 рр., %**

Показники	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.
Питома вага підприємств, що впроваджували інновації	10,8	10,7	11,5	12,8	13,6	13,6
Зміна обсягу інноваційних витрат (2005 р.=100)	208,5	138,2	139,9	249,2	199,6	166,3
Питома вага інвестицій в придбання машин, обладнання та програмного забезпечення в загальному обсязі капітальних інвестицій, %	10,0	8,6	9,1	11,8	7,8	5,4
Частка реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі реалізованої продукції	5,9	4,8	3,8	3,8	3,3	3,0
Питомі витрати на інноваційну діяльність (в% до обсягу реалізованої продукції)	1,3	1,0	0,8	1,1	0,8	0,9
Питома вага експорту інноваційної продукції в загальному обсязі інноваційної продукції	51,5	42,0	40,7	29,7	36,9	44,7
Зміна обсягу реалізованої інноваційної продукції (2005 р.=100)	183,4	160,8	134,8	169,6	144,7	143,6
Зміна обсягу експорту інноваційної продукції (2005 р.=100)	188,9	105,6	109,6	100,8	106,9	128,4

Розраховано по: Наука та інноваційна діяльність в Україні : стат. зб. / [відп. за вип. І. В. Калачова]. – К. : Інформ. – видав. центр Держкомстату України. – Київ, 2013. – 287 с.; Інноваційна діяльність промислових підприємств у 2013 році: стат. зб./ Держкомстат України [Електр. ресурс] : Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

За останні роки в загальному обсязі реалізованої промислової продукції на інноваційну продукцію припадає менше 4%. В той час у ЄС цей показник сягає 60%, в Японії – 67%, в США – 78% [10]. Наслідком уповільнення інноваційних процесів є відставання України від розвинених країн у пропозиції товарів, які є новими для ринку. Так, за даними Держкомстату України, частка товарів, що піддалися технологічним змінам, які є новими для ринку, в загальному їх обсягу становила у 2012 р. 1,0%, тоді як в країнах ЄС він становив (в%): у Фінляндії – 8,4, в Італії – 7,6, в Данії – 7,2, в Польщі – 4,6 [11].

Сучасний стан інвестицій в технологічні інновації не в спроможності забезпечити широкомасштабний інноваційний прорив в галузях економіки і явно недостатній у порівнянні з реальними потребами в технологічному оновленні виробництва та розширенні спектра принципово нової вітчизняної продукції. В 2013 р. величина інноваційних витрат в промисловості склала 9,6 млрд грн, тобто лише 0,9% від загального обсягу реалізованої продукції промисловості. Як наслідок, масштаби інвестицій в технологічні інновації не співставні з потребами оновлення виробництва і розширення спектра принципово нової вітчизняної продукції.

Однією із головних причин уповільнення розвитку національної інноваційної системи є відносно низька динаміка зростання інноваційних витрат та їх зменшення в післякризовий період. Так, обсяг інноваційних витрат в промисловості у 2012 р. скоротився на 19,9%, у 2013 р. – відповідно на 16,7%. В таких умовах Україна не може забезпечити перехід на інноваційну модель розвитку, визначеної в якості одного із головних пріоритетів державної політики на найближчу перспективу. В результаті зменшення обсягів експорту наша країна втрачає своє місце на світовому ринку інноваційної продукції.

На сучасному етапі уповільнення інноваційного розвитку проявляється в критично низькому рівні стану основних складових економічної безпеки, недопустимому зниженні технічного переозброєння на інноваційній основі, в загостренні соціальних проблем і призводить до послаблення економічної безпеки України в цілому.

В сфері економіки загрози мають комплексний характер і обумовлені перш за все суттєвим скороченням валового внутрішнього продукту, зниженням інвестиційної, інноваційної активності і науково-технічного потенціалу, стагнацією аграрного сектора, розбалансованістю банківської системи, зростанням внутрішнього і зовнішнього державного боргу, тенденцією у переважанні в експорті поставок паливно-сировинних ресурсів, а в імпортних поставках – продовольства та предметів споживання, включаючи предмети першої необхідності.

Серйозну небезпеку становить рівень технічної придатності основних фондів базових галузей реального сектора економіки. Ступінь зношеності основних фондів промисловості у 2012 р. досяг 57,3% (у 2009 р. – 61,8%), у будівництві – 55,1% (46,0%), у сільському господарстві – 34,6% (39,6%). Такий стан зносу основних фондів базових галузей сфери матеріального виробництва є критичним з точки зору забезпечення економічної безпеки. При коефіцієнті оновлення основних фондів промисловості за 2012 р. в 6,7% і коефіцієнті вибуття в 2,4% яких-небудь перспектив омолодження парку обладнання за рахунок інтенсивної заміни застарілих засобів праці не передбачається.

Значну загрозу економічній безпеці становить низька ефективність виробництва в базових галузях економіки. Так, рівень рентабельності операційної діяльності підприємств промисловості склав (в%): в 2009 р. – 1,8, в 2010 р. – 3,5, в 2011 р. – 4,7 та в 2012 р. – 3,3. В той час як діяльність підприємств будівництва є стабільно збитковою (за винятком 2011 р.). Така величина індикатора характеризує рівень економічної безпеки як небезпечний.

Знаходиться на небезпечному рівні і такий індикатор інноваційно-інвестиційної безпеки, як питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промисловості. Так, в 2012 р. рівень рентабельності операційної діяльності підприємств промисловості становив 3,3%. Ця величина відповідає значенню індикатора, що характеризується як критичний рівень економічної безпеки.

Зростає рівень і масштаби загроз в зовнішньоекономічній сфері (табл. 2). Уповільнення інноваційної діяльності проявляється в критично низькому рівні основних показників зовнішньоекономічної безпеки, більшість з яких характеризує стан економічної безпеки як незадовільний або критичний. Особливо незадовільний стан індикаторів, які характеризують залежність внутрішнього ринку від імпорту товарів.

Таблиця 2

**Нормування основних індикаторів стану
зовнішньоекономічної безпеки економіки України в 2009–2013 рр.***

Показники	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.
Відкритість економіки	0,423	0,192	0,174	0,182	0,196
Коефіцієнт покриття експортом імпорту	0,679	0,417	0,210	0,365	0,199
Питома вага провідного товару в загальному обсязі експорту товарів	0,330	0,500	0,340	0,350	0,560
Питома вага провідного товару (товарної групи) за виключенням енергетичного імпорту в загальному обсязі імпорту товарів	0,155	0,141	0,148	0,179	0,177
Питома вага сировинного та низького ступеня переробки експорту промисловості в загальному обсязі експорту товарів	0,212	0,242	0,234	0,340	0,314
Частка імпорту у внутрішньому споживанні країни	0,127	0,115	0,105	0,110	0,118
Індекс умов торгівлі (ціновий)	1,000	0,932	0,618	0,840	0,800

* Діапазон індикаторів вимірювався в інтервалі від 0 до 100%.

Розраховано по: Наука та інноваційна діяльність в Україні: стат. зб./ [відп. за вип. І. В. Калачова]. – К. : Інформ. – видав. центр Держкомстату України. – Київ, 2013. – 287 с. ; Статистичний щорічник України за 2012 рік / за ред. Г. О. Осауленка. Державний комітет статистики України. – 2013. – 551 с. [Електр. ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Недостатні масштаби і низька швидкість поширення нововведень та їх освоєння у виробництво характеризує сучасну інноваційну систему в нашій країні. У сучасних умовах посилення конкурентної боротьби, прискорення науково-технічного прогресу, формування специфічних факторів зовнішнього середовища, які впливають на національні господарства, важливе значення для стійкого економічного зростання має державна інноваційно-інвестиційна політика, що націлена на формування інноваційної

моделі розвитку економіки [12, с. 375]. Які заходи необхідно здійснити державі щодо забезпечення економічної безпеки шляхом прискорення інноваційного розвитку?

Заходи по реформуванню національної інноваційної системи ми пропонуємо сфокусувати на наступних напрямках:

1. Реформа державного сектора науки і підтримка нових інституційних форм, які відповідають ринковим умовам. При реформуванні державного сектора необхідно виходити із реальної оцінки масштабів і можливостей державної підтримки науки та інновацій.

Необхідно значно скоротити державний сектор з метою концентрації матеріальних і фінансових ресурсів на провідних напрямках наукових досліджень. В склад державного сектору необхідно включити тільки такі державні установи, які ведуть фундаментальні дослідження світового рівня, а також ті організації, які безпосередньо займаються обслуговуванням державного управління та бюджетної сфери (охорона здоров'я, освіта, оборона). Так, наприклад, із 1208 організацій, що займаються науковою та науково-технічною роботою, 4,0% та 12,3% припадає на гуманітарні та суспільні науки.

2. Реструктуризація бюджетного фінансування науки на основі цільової орієнтації коштів і створення механізмів стимулювання результативності наукової діяльності.

Необхідно перш за все досягти реального визнання науки в якості національного пріоритету, виміром чого є збільшення асигнувань на неї. В сучасних умовах необхідно збільшити загальний обсяг бюджетних асигнувань в 2,3 рази, щоб досягти безпечного рівня індикатору стану інвестиційно-інноваційної безпеки в розмірі 0,75% ВВП. Бюджетне фінансування повинно бути перш за все направлене оновлення матеріально-технічної бази науки. Так, за даними Держкомстату України, із 11,2 млрд грн витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт, на капітальні вкладення припадало 0,3 млрд грн, або 2,4% від загального обсягу витрат.

3. Створити умови для орієнтації науки на потреби економіки і суспільства, надати їй практичну спрямованість.

Кількість робіт, що виконувались науковими організаціями України протягом 2013 р., зменшилась на 10% і становила 47,9 тис., з яких лише дві третини упроваджено у виробництво. Рівень освоєння нових видів продукції в 2013 р. становив менше половини (49,9%) проти 38,0% в 2005 р.

4. Створити умови для підвищення інноваційної активності підприємств як ключового фактору забезпечення національної безпеки в економічній сфері.

Зростання інноваційної активності підприємств може бути досягнуто з рахунок активного впливу держави на інвестиційні процеси. З цією метою пропонується: вивільнити прибуток, який направлений на впровадження нових технологій фінансування досліджень і розробок, від оподаткування; відмінити мито та податок на додану вартість на закупівлю обладнання, яке не виробляється в Україні, за кордоном; внести зміни до Податкового кодексу України стосовно зменшення суми витрат (до 1-2% від сукупної балансової вартості основних засобів), пов'язаних із ремонтом та поліпшенням об'єктів основних засобів до собівартості продукції, які включаються до собівартості продукції.

Так, відповідно до пп. 146.12 ст. 146 ПКУ сума витрат, що пов'язана з ремонтом та поліпшенням об'єктів основних засобів, у тому числі орендованих, у розмірі, що не

перевищує 10 відсотків сукупної балансової вартості всіх груп основних засобів на початок звітного року, відноситься до витрат того звітного податкового періоду, в якому такі ремонт та поліпшення були здійснені. Однак це суперечить економічному призначенню витрат на ремонт та модернізацію основних засобів, оскільки вони повинні бути віднесені до капітальних вкладень і не включатися до собівартості продукції.

В результаті дії цієї норми підприємствах не зацікавлені в прискореному оновленні активної частини основних засобів, а витрачають значні кошти на капітальний ремонт. Як наслідок, питома вага інвестицій в активну частину основних засобів (зокрема, в транспортні засоби, в машини, обладнання та інвентар) за 2009–2013 рр. не перевищувала 40% (в 2013 р. – 37,9%). За останніми даними, ступінь зносу основних засобів на кінець 2012 р. становив 76,7%, в тому числі в промисловості – 57,3%. При коефіцієнті оновлення основних фондів промисловості за 2012 р. в 6,7% і коефіцієнтів вибуття в 2,4% яких-небудь перспектив омолодження парка обладнання за рахунок інтенсивної заміни застарілих засобів праці не передбачається. Для радикальної зміни технологічної бази країни необхідно: масово вивести із виробничого процесу активну частину основних фондів із строком служби понад 15 років.

5. Сприяти комерціалізації досліджень, розробок і розвитку ринку технологій. Враховуючи обмежені обсяги та незначну роль венчурного капіталу, необхідно здійснити комплекс заходів, націлених на формування необхідних правових та економічних передумов.

Необхідно в короткі строки ліквідувати невизначеність в існуючій системі прав на інтелектуальні власність з метою активізації введення в господарський оборот результатів науково-технічної діяльності, а саме: здійснювати передачу прав власності на результати науково-технічної роботи, здійснені за рахунок коштів держави, організаціям-розробникам з правом передачі на ліцензійній основі третім особам (приватним організаціям); звільнити від оподаткування (до 5 років) податком на доходи фізичних осіб доходи, отримані резидентами України від продажу прав на інтелектуальну власність, які застосовується у сфері виробництва.

Комплекс даних заходів буде сприяти становленню національної інноваційної системи, розвиток якої забезпечить високий рівень національної безпеки в економічній сфері. Лише вирішивши перераховані ключові проблеми, можна розраховувати на формування ефективної, конкурентоздатної української економіки, на стійке довгострокове економічне зростання.

Висновки. Уповільнення інноваційної діяльності проявляється в критично низькому рівні основних показників національної безпеки в економічній сфері. Сучасний обсяг інноваційних витрат на обладнання та програмне забезпечення не дозволяє здійснити модернізацію основних засобів на інноваційній основі, забезпечити випуск якісно нової та конкурентоспроможної продукції. В комплексі заходів щодо розвитку національної інноваційної системи пріоритетним напрямком повинно бути збільшення масштабів та зміна інституційної структури наукової та науково-технічної діяльності. З метою стимулювання розвитку інноваційної діяльності пропонується зміна до системи оподаткування, пов'язана із фінансуванням досліджень і розробок.

Використані джерела:

1. Економічна безпека України в умовах глобалізаційних викликів [Текст]: монографія / [А. А. Мазаракі, О. П. Корольчук, Т. М. Мельник та ін.]; за заг. ред. : А. А. Мазаракі ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 717 с.
2. Украина и ее регионы на пути к инновационному обществу : монография: [в 4-х т. Т. 1] / [А. И. Амоша, И. П. Булеев, В. И. Дубницкий и др.]; под. общ. ред. В. И. Дубницкого и И. И. Булева ; НАН Украины, Ин-т экономики промышленности; Донецкий экономико-гуманитарный институт; Академия экономических наук Украины. – Донецк : Юго-Восток, 2011. – 573 с.
3. Інноваційна стратегія українських реформ / А. С. Гальчинський, В. М. Геєць, А. К. Кінах, В. П. Семиноженко. – К. : Знання України, 2002. – С. 86.
4. *Архієреєв С. І.* Інноваційний потенціал України: програмно-аналітичні оцінки / С. І. Архієреєв, Т. В. Тарасенко. – Х. : Золоті сторінки, 2008. – 112 с.
5. *Коюда П. М., Швейка І. А.* Ефективність інноваційної діяльності підприємств: теорія та практика : монографія / І. П. Коюда, І. А. Швейка. – Х. : ТОВ “Компанія СМІТ”, 2013. – 332 с.
6. *Смовженко Т.* Регулювання розвитку інноваційного підприємництва в Україні: фінансовий вимір : монографія / Т. Смовженко, А. Кузнецова, В. Бербека; Університет банківської справи НБУ (м. Київ); Інститут регіональних досліджень НАН України. – К. : УБС НБУ, 2010. – 190 с.
7. Innovation and Growth: Rationale for an Innovation Strategy. OECD, 2007. – Режим доступу : <http://www.oecd.org/edu/cei/40908171.pdf>
8. Про стратегію національної безпеки України: Указ Президента України від 12 лютого 2007 р. № 105/2007 (зі змінами та доп.). [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : [hptt://www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).
9. Інноваційна діяльність: стимули та перешкоди : монографія / І. Л. Петрова, Т. І. Шпильова, Н. П. Сисоліна ; за наук. ред. проф. І. Л. Петрової. – К. : Дорадо, 2010. – 320 с.
10. *Гражевська Н.* Забезпечення конкурентоспроможності національної економіки в глобальному постіндустріальному вимірі / Н. Гражевська // Економіка України. – 2008. – № 9. – С. 54-63.
11. Индикаторы науки: 2014: статистический сборник. – Москва : Национальный исследовательский университет “Высшая школа экономики”, 2014. – С. 455.
12. *Любімов В. І.* Інноваційно-інвестиційна політика держави в контексті розвитку промислових регіонів: механізми формування та реалізації: [Текст] : монографія / В. І. Любімов. – К. : ТОВ “ДКС центр”, 2010. – 406 с.

Мосейчук Т. К. Украина на пути к инновационному развитию: проблемы обеспечения экономической безопасности.

В статье отражены результаты статистического анализа инновационной деятельности в экономике Украины, которые сделаны в соответствии с современными международными стандартами ОЭСР и Евростата. Установлено, что замедление инновационной деятельности проявляется в критически низком уровне основных показателей национальной безопасности в экономической сфере. Автором предложены меры по реформированию национальной инновационной системы

Ключевые слова: *инновационное развитие, капитальные инвестиции, инновационная продукция, национальная инновационная система, экономическая безопасность.*

Mosiychuk T. K. Ukraine on its way to innovative development: problems of economic security.

This paper reflects the results of statistical analysis of innovative activity in the economy of Ukraine, which are made in accordance with modern international standards of the OECD and Eurostat. It is found that the slowing down of innovative activity shows in a critically low level of basic indicators of national security in the economic sphere. The author proposes measures for the reforms of the national innovation system.

Keywords: *innovative development, capital investments, innovative products, national innovation system, economic security.*